

ODSTIRANJE SLOVENSКИH KRAJEVNIH IMEN Batuje in Krepaka¹

Kratki znanstveni prispevek | 1.03

(prevod)

Datum prejema: 5. 7. 2018

Izveček: Slovenski jezikoslovci so doslej pripisovali slovenska toponima *Batuje* in *Krepaka* predslavanskemu substratu. Na podlagi imenotvorja toponima *Batuje* in njegove starejše oblike **Butina* v prispevku postavljamo domnevo, da je prvotni toponim izpeljan iz slovanskega antroponima **But* oziroma **Bat*. S terensko poizvedbo smo ugotovili obstoj doslej nezapisanega tolminskega občnega imena *krépaka* v pomenu 'žleb, prekopan čez klanec, da odteka voda ob nalivih', nastalega s premetom iz *prékopa*. Izkazalo se je, da je ledinsko ime *Krepaka* le polastno-imenjeno občno ime.

Ključne besede: slovenska krajevna imena, etimologija, onomastika, slovanski antroponimi, narečna občna imena, *Batuje*, *Krepaka*

Abstract: Slovenian linguistics has been attributing the Slovenian place name *Batuje* and the field name *Krepaka* to a pre-Slavic substrate. It has been concluded that *Batuje* originates from the Slavic anthroponym **But* or **Bat* and *Krepaka* from the dialectal common noun *krépaka* (< **prékopa*).

Keywords: Slovenian place names, etymology, onomastics, Slavic anthroponyms, dialectal common names, *Batuje*, *Krepaka*

Uvod

O krajevnem imenu *Batuje* so jezikoslovci doslej sodili skoraj izključno na podlagi treh zapisov, ki naj bi nastali v 11. stoletju, čeprav gre za ponaredek vira s konca 15. in začetka 16. stoletja. Večina zapisov krajevnih imen v viru je močno izmaličenih, zato je njihova dokazna vrednost skrajno vprašljiva. Po drugi strani pa nedvoumni zapisi za *Batuje* od 14. stoletja dalje omogočajo zanimivo imenotvorno analizo in razlago celotnega imena na slovanski podlagi.

Iz ledinskih imen *Krèpake*, *Na Krèpakah*, ki so izpričana na Tolminskem, pri Moravčah in na Vačah v osrednji Sloveniji, je Bezljaj na podlagi terenskih poročil dialektologov rekonstruiral občno ime *krèpake* s pomenom 'pust, nerodoviten svet, razvaline, groblja', v katerem je slutil ilirsko oziroma predromansko substratno osnovo **krippa-*, ki naj bi segala k praindoevropski osnovi **(s)ker-* 'rezati'. Toda s terensko poizvedbo ugotovljeno tolminsko narečno občno ime *krèpaka* s pomenom 'žleb, prekopan čez klanec, da odteka voda ob nalivih' je omogočilo razlago na domači jezikovni podlagi.

Batuje

Batuje so vaško naselje v Vipavski dolini 20 kilometrov vzhodno od Nove Gorice. Osnovne imenske oblike so: mestnik v *Batújah*, pridevnik *batújski*, etnik *Batújci*. O tem imenu je Bezljaj na podlagi ponarejenih zapisov *Batavia*, *Buttavia*, *Butaria*, ki naj bi izvirali iz 11. stoletja,² sodil, da je ime substratno (venetsko, ilirsko, romansko) (Bezljaj 1955: 137, 1956: 49), njegovo tezo pa so bolj ali manj previdno sprejeli tudi mlajši jezikoslovci Metka Furlan,³ Marko Snoj⁴ in Luka Repanšek.⁵

Zgodovinarji in arheologi se strinjajo v ugotovitvi, da so *Batuje* s prvotno cerkvijo sv. Jurija iz 9. ali 10.–11. stoletja ter zgodnj srednjeveškim grobiščem z najdbami karantan-

2 Zapis *Butaria*, *Buttavia* iz 11. stoletja, ki se navajata pri Bezljaju (1956: 49) in Snoju (2009: 53) (poleg dejansko neobstoječega zapisa *Batavia* iz let 1060–1083), sta iz ponarejenih listin iz leta 1496 in iz 16. stoletja (Kos 1911: 225, op. 1), zato ju tu ne upoštevam. Tudi zapisi številnih drugih krajev v teh dveh listinah so opazno izmaličeni in jih ni smiselno upoštevati v analizi (Črnič so *Coronzach* in *Inzeranzachi*, Höfler 2016: 72, op. 38).

3 »[...] pogosto pa se substratni izvor upravičeno domneva, ni ga pa mogoče jezikoslovno zanesljivo dokazati (npr. tpn. *Batuje* : *Batavia*, prim. *Patavium* v it. *Padova*)« (Furlan 2002: 30).

4 »Ime je gotovo predslavansko« (Snoj 2009: 53).

5 »Pri hibridizaciji gre za zamenjavo celotne pripone ali za prirastek nekončnih morfemov h glasovni prevedbi izhodiščne predloge v besedotvornem postopku, npr. [...] **Batuj-* + **jane* [...]« (Repansšek 2016: 164). Glasovna prevedba zapisa *Batavia* naj bi bila **Batayū* (prav tam: 107).

1 Članek je slovenska verzija dela objavljenega znanstvenega prispevka, ki je izšel v Brnu aprila 2018 v ruščini pod naslovom Топонимические загадки: *Batuje*, *Horjul*, *Krepaka*, *Hobovše* v zborniku *Etymological Research into Czech. Proceedings of the Etymological Symposium Brno 2017, 12–14 September 2017* (Torkar 2017).

sko-köttlaške kulture zgodnjeslovanska naselbina (Höfler 2016: 74; Štih 1999: 138; Svoljšak in Knific 1976: 26 sl., 60 sl.).⁶ Historični zapisi, ki so pogosto ključnega pomena za etimologizacijo imena, so naslednji: 1398 *ze Butinach*, *ze Wutinach*, 1507 *Patuiach*, *Batuiach*, *Bathuiach*, 1523 *Bozuiach*, *Wotuiach*, *Watuiach*, 1648 *Battuglia*, 1698 *Battuglia*, 1780 *Battoge*, *Batuge*, *Bottoge*, *Botoge*, Franciscejski kataster 1822 *Battuglia* (katastrska občina Batuje). Kljub arheološko dokazani starosti slovanske naselbine imamo zanesljive historične zapise imena torej na voljo šele od konca 14. stoletja dalje. Zapisi od leta 1507 dalje so dokaj enoviti in odražajo imensko obliko, ki je po izvoru stanovniško ime na *-jane*: **Batujane*. Ta etnik je mogoče izvajati iz osebnega imena **Batuj* ali morda **Batoj*⁷ prek zemljepisnega imena **Batuj-je pol'e*.

Edina verodostojna srednjeveška zapisa iz leta 1398 *ze Butinach*, *ze Wutinach* očitno odražata množinsko obliko krajevnega imena **But-ina* iz osebnega imena **But*,⁸ ki je očitno v variantnem razmerju z imenom **Bat*.⁹ Ime **Butina*¹⁰ je mogoče interpretirati kot starejšo, prvotno obliko toponima, ki je pozneje niso več uporabljali, saj je prevladala stanovniška izpeljanka iz hipokoristične različice osebnega imena **Batuj*,¹¹ namreč **Batujane*. Podobno

transformacijo krajevnega imena je mogoče opaziti pri imenu vasi *Goče*, ki tudi leži v Vipavski dolini okoli 25 kilometrov stran. Leta 1460 je zapisana kot *Godinach*, leta 1499 in pozneje pa vselej samo še *Gottschach*, *Gottschan* ali *Gotsche*, *Gozha*. Prvotni toponim **Godina* je izviral iz osebnega imena *God*, pozneje uveljavljeni toponim pa **Godbčane*, izpeljan iz hipokorističnega imena **Godbč* oziroma **Godbč-je pol'e*. Primerljiva je tudi transformacija današnjega toponima *Draženci* v vzhodni Sloveniji. Toponim je dejansko stanovniško ime **Dražinci* iz starejšega toponima **Dražina*, ki je izpeljan iz hipokoristika **Draž* k antroponimu **Dražigoj*. O tem nam pričajo historični zapisi: 1313 *Dresigoydsdorf*, 1357 in pozneje *Drasendorf*. Prvotna različica toponima se je glasila, sodeč po historičnih zapisih, **Dražigojna vŕsŕ* oziroma **Dražina*, pozneje pa jo je izpodrinilo stanovniško krajevno ime **Dražinci*.

Zapleteno problematiko besedne družine *batati* / *botati* / *butati* je analizirala Jasna Vlajić-Popović in prišla do ugotovitve, da ne smemo izhajati iz osnov, temveč iz glagolov kot primarnih tvorbenih oblik, torej iz kontinuantov praslovanskih glagolov **batati*, **botati* (**botěti*), **butati* (**butiti*) in **bŕtati* (Vlajić-Popović 2005: 65). Te oblike je mogoče omejiti na dva praslovanska korena, **bot-/bat-* in **bŕt-/bŕt-*, paralelizem njihovih oblik in pomenov pa razložiti s skupno onomatopejsko naravo (Vlajić-Popović, prav tam). Avtorica meni, da je do prvih prepletanj korenskega vokalizma morda prihajalo že v praslovanski dobi, na kar naj bi navajal slovenski samostalniški niz *bat*, *bot*, *but*, *bet*, vse v pomenu 'kij, kladivo' ipd. (Bezljaj 1976: 13, 35, 55), ki so kontinuantni praslovanskih **batŕ*, **botŕ*, **butŕ*, **bŕtŕ*.

Poljski onomasti so v večavtorskem etimološko-zgodovinskem slovarju poljskih krajevnih imen (NMP 1996: 100) razložili poljske toponime *Batowice*, *Batowo* in *Batyn* iz antroponimov *Bat*, *Batek*, slednje pa iz občnega imena *bat*,¹² ki v poljščini pomeni 'bič'. Po drugi strani Profous (1947: 31) in Šrámek (Hosák in Šrámek 1970: 55) izpeljujeta češka in moravska krajevna imena *Batin*, *Batňovice*, *Batov*, *Batouchovice* iz osebnega imena *Bata* oziroma *Bat'a*, tega pa iz občnega imena **bratŕ*.

Na podlagi imenotvorja toponima *Batuje* in njegove starejše oblike **Butina* smemo postaviti domnevo, da je prvotni toponim izpeljan iz antroponima **But* oziroma **Bat*, ki je nastal s polastnoimenjenjem občnega imena *but* oziroma *bat* 'kij, kladivo'. Sedanja, mlajša oblika toponima je po izvoru stanovniško ime, izpeljano iz hipokoristične različice **Batuj* istega antroponima.

6 Pri ocenjevanju starosti naselbine je Štih sicer bolj rezerviran in jo umešča v čas po prenehanju madžarskih vpadov, torej po letu 955: »Večina arheološkega materiala pripada kronološko pozni stopnji Köttlach II in izvira iz časa, ki ne more biti zgodnejši od druge polovice 10. stoletja. Tako se zdi, da je začetek oziroma ponovno oživitve naselja povezovati z obnovo Furlanije po madžarskih vpadih, ki je v pokrajino pripeljala tudi slovanske koloniste. Ne more namreč biti dvoma, da so bile Batuje, ki so ležale v bližini stare itinerarske ceste Akvileja–Emona, izpostavljene plenjenju in uničevanju madžarskih krdel, ki so se valila tod mimo« (Štih 1999: 139).

7 V slovenski antroponimiji in toponimiji je sicer bolj razširjena pripomena *-oj*: *Blagoj* (1259), **Bogoj* (*Bogojina*), **Ljubo* (*Liboje*), **Treboj* (*Trboje*), **Volkoj* (*Vukovje*) (Torkar 2010: 248, 35, 117, 195, 215). Glede na zapise 1780 *Battoge*, *Batuge*, *Bottoge*, *Botoge* je namreč odprta tudi možnost, da se ime *Batuje* rekonstruira kot **Batoje* oziroma **Batojane*, torej iz antroponima **Batoj*. V starosrbskih Dečanskih hrisovuljah 1330 (Grković 1983: 81) je izpričanih kar 62 antroponimov na *-oje*, npr. *Bogoje*, *Vladoje*, *Vlkoje*, *Dobroje*, *Ljuboje*, *Priboje*, *Hvaloje* itd. Glede glasovne vrednosti in premene naglašene *o > u* prim. več krajevnih imen *Dole* (na Dolenjskem) z zapisi *Dulach* že od 1250 in 1280, podobno tudi *Pugled* namesto *Pogled* (pri Velikih Laščah), izpričan z *u*-jem že od 15. stoletja.

8 Prim. današnje priimke *But* (90 oseb), *Butko* (26), *Butala* (294), *Butina* (98), *Butja* (8), *Butkovič* (78). Anikin (2011: 213) navaja ruske antroponime *But*, *Butov* (1485), ki naj bi bili »morda vzdevki za temeljitega, zanesljivega človeka«.

9 Velja pripomniti, da ime oziroma priimek **Bat* v virih sicer nista izpričana, obstoječi priimek *Batič* (358 oseb) z žariščem nedaleč od *Batuj* pa je mogoče razložiti kot patronimik od imena ali vzdevka **Bat*.

10 Glede tvorbe izantroponimskih toponimov na *-ina* prim. toponime *Boharina*, *Búdina*, *Dobrina*, *Grđina*, *Svétina*, *Žetina*.

11 Pripono *-uj* vsebuje slovenski priimek *Hotujec* (34 oseb, 16 v jugovzhodni Sloveniji), večkrat izpričan v vasi *Bedenj* v Beli krajini leta 1610 (Kos 1991: 368): *Frankho Hottuyez*, *Juray Hatuyaz*, *Marco Hattuyz*, *Gregor Hattayaz*. O priponi *-uj* v slovanski antroponimiji

so pisali Svoboda (1964: 167), Malec (1982: 100) in Grković (1983: 82). V Dečanskih hrisovuljah 1330 (Grković 1983: 82) je izpričanih deset antroponimov na *-uj*: *Beruj*, *Blažuj*, *Boguj*, *Boruj*, *Bratuj*, *Dobruj*, *Draguj*, *Druguj*, *Miluj*, *Raduj*, v staropoljski antroponimiji so izpričani *Blizuj*, *Dobruj*, *Gniewuj*, *Lutuj*, *Miluj* idr., v staročeški *Raduj*, *Strachuj*, v staroruski *Jaruj*, *Miluj* itd.

12 Avtorja navedenih gesel sta Kazimierz Rymut in Barbara Czopek.

Iz antroponima *Bat po vsej verjetnosti izvira tudi krajevno ime *Vatovlje* v Brkinih (55 kilometrov od *Batuj*), kjer je domnevno prišlo do vzglasne premene $b > v$.¹³ Omeniti pa velja še krajevno ime *Bate* na Banjški planoti 30 kilometrov od *Batuj*. Za razliko od *Batuj* so *Bate* najbrž nastale kot metonimično poimenovanje izdelovalcev lesenih batov, saj srednjeveški historični zapisi 1200 *Beht*, 1291 in *Betach*, 1300 *Betackh*, *Betockh*, 1502 *Betha* ne omogočajo, da bi jih razložili kot izantroponimske tvorjenke. Tip krajevnih imen, ki so nastala s transonimizacijo iz antroponimov v tožilniku množine, je namreč značilen šele za čas od 16. stoletja dalje, zato smemo domnevati, da so *Bate* nastale iz občnega imena in so zato primerljive s krajevnimi imeni *Stope*, *Dole*, *Knape*, *Križe*.¹⁴

Krepaka

Toponim *Krepaka* (narečno *Krípaka*) je ime zaselka vasi Stopnik v dolini Idrijce 20 kilometrov vzhodno od Tolmina. O občnem imenu *krépake* in ledinskem imenu *Krépake* je Bezljaj v letih 1954–1982 pisal na dvanajstih mestih, nazadnje v etimološkem slovarju (Bezljaj 1982: 89). Občno ime in njegov pomen je rekonstruiral na podlagi terenskih opisov zemljišč, na katera se nanašajo ledinska imena *Krépake*, *Na Krépakah*, ki so izpričana ne le v Stopniku na Tolminskem, temveč tudi pri Moravčah in na Vačah v osrednji Sloveniji. To ledinsko ime naj bi označevalo 'pust, nerodoviten svet, razvaline, grobljo'. Bezljaj je vseskozi zagovarjal mnenje, da gre v tem ledinskem imenu verjetno za ilirsko oziroma predromansko substratno osnovo *krippo-.

Ledinsko ime *Krepaka* v vasi Stopnik je v virih prvič izpričano v katastru 1822 z zapisom *Na Kriepak*. Ob preverjanju terenskih podatkov se je dalo ugotoviti, da je živo tako ime domačije *Krepaka* v vasi Stopnik, tam je bil nekdanj mlin, kot tudi to, da se delu vasi Vače nedaleč od trga še danes reče *Krépake*.

V narečnih slovarskih zbirkah za Tolminsko in Cerkljansko občnega imena *krepaka* ni zaslediti, med ustnim poizvedovanjem na terenu pa je bilo mogoče ugotoviti, da je občno ime *kripaka* še živo in da pomeni 'žleb, skopan čez klanec, da odteka voda ob nalivih' (Ustni vir 1) oziroma 'pokrit odtok pod potjo' (Ustni vir 2).¹⁵ V tolminskih govorih (Staro selo, Zatolmin, Hudajužna) se za ta

pojem večinoma uporablja občno ime *potóčina* (Pleteršnik 1895: 187; Čujec-Stres 2014: 127). Na podlagi pomenske razlage narečnega občnega imena in zapisov koroškega krajevnega imena *Kregab*, tudi *Krekap* (pri Možberku na avstrijskem Koroškem), ki jih navaja Miklošič (Miklosich 1872: 99, 1874: 220) pri občnem imenu *prekop*,¹⁶ je postalo jasno, da je v narečjih prišlo do premeta: *prékopa* (z akanjem *prékapa*) > *krepaka*.¹⁷ Pleteršnikov slovar (Pleteršnik 1894: 244) navaja za *prékopo* pomen 'odvodni jarek na travniku ali polju', izpričan na Gorenjskem, kar je zelo blizu pomenu, izpričanemu na Tolminskem. Pleteršnik navaja prav tako na Gorenjskem izpričani pomen 'jarek, po katerem je speljana voda na mlinsko kolo', kar spet ustreza imenu domačije z mlinom v Stopniku.¹⁸

Zanimivo je, da tudi češka *příkopa* v šlezijjskih govorih (v bližini Opave in Ostrave) nastopa kot *křipopa* (Ustni vir 3). Podobno se poljsko občno ime *przekop* v narečjih pojavlja v oblikah s premetom: *przykopa*, *krzypopa* (Bańkowski 2000: 854).

Narečno gradivo je omogočilo podvomiti o še eni »substratni«¹⁹ etimologiji. Analiza gradiva navaja na sklep, da je *krépaka* le neprepoznano domače občno ime *prékopa*.

Sklep

Imenotvorna razčlenba nedvoumnih historičnih zapisov toponima *Batuje* (1398 *Butinach*, 1507 *Batuiach*, 1780 *Battoge*) je pokazala, da se je njegoja starejša oblika glasila *Butina in je označevala naselbino rodovnega poglavarja z imenom *But oziroma *Bat. Osebnostno ime *But oziroma *Bat je nastalo s polastnoimenjenjem občnega imena *but* oziroma *bat* 'kij, kladivo'. Sedanja, mlajša oblika toponima je po izvoru stanovniško ime na *-jane*, izpeljano iz hipokoristične različice *Batuj oziroma *Batoj istega antroponima (*Batujane oziroma *Batojane, prebivalci *Batujevega polja).

Z ustnim poizvedovanjem na terenu je bilo mogoče ugotoviti, da je občno ime *krépaka* (narečno *kripaka*) na vzhodnem Tolminskem (na Šentviški planoti) še živo in da pomeni 'žleb, skopan čez klanec, da odteka voda ob nalivih' oziroma 'pokrit odtok pod potjo'. Izkazalo se je, da sta občno ime *krépaka* in ledinsko ime *Krepaka* nastali s premetom iz *prékopa* (z akanjem *prékapa*), ki je znana v podobnih pomenih tudi na Gorenjskem, ne pa iz domnevne substratne besede z osnovo *krippo-.

13 Možnost razvoja vzglasnega $b > v$ dokazujejo krajevna imena *Vevče* (< *Belče), *Vezovje* (< *Bezovje pri Celju), *Vače* (< *Bače pri Litiji), *Vodenovo* (< *Bodenovo pri Šmarju pri Jelšah), *Vrhovo* (< *Brhovo pri Radečah) (Torkar 2010: 210).

14 Bezljaj (1976: 17, geslo Benetke) je na podlagi narečnih podatkov o krajevnih imenih *Bate*, *Baske* in *Banjšice* (Logar 1955: 41–42) rekonstruiral krajevno ime *Bate* iz *bēte (= *vēte), ki po njegovem izhaja bodisi iz praslovanskega *vęte (= *Anti*) bodisi iz nekega poznega refleksa za etnonim *Veneti*.

15 Sogovornik je navedel primer rabe: »*Kar v krepaka so speljali kri, ko so klali prašiča*«²⁰ (Ustni vir 2).

16 Kranzmayer (1958: 128) navaja krajevno ime *Kregab* (pri Možberku) s slovenskim narečnim *Prekop* in historičnim zapisom *Precop* iz leta 1136.

17 Nemška oblika je nastala z disimilacijo $p-p > k-p$ ali z asimilacijo $p-k > k-k$.

18 V Sloveniji sta še dve krajevni imeni *Prekopa*: *Prékopa* pri Vranskem (1229 *Prechob*) in *Prékopa* (Gornja, Dolnja) na Dolenjskem.

Literatura

BAŃKOWSKI, Andrzej: *Etymologiczny słownik języka polskiego: 2 (L–P)*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, Częstochowa: Linguard, 2000.

ANIKIN, Aleksandr E.: *Russkij etimologičeskij slovar': 5 (Buba I - Vakshtaf)* [Русский этимологический словарь: 5 (Буба I - Вакштаф)]. Moskva: Nauka, 2011.

BEZLAJ, France: J. Hubschmid, Alpenwörter romanischen und vorromanischen Ursprungs, Bern 1951; Pyrenäenwörter vorromanischen Ursprungs und das vorromanische Substrat der Alpen, Acta Salmaticensia, Filosofia y Letras, T. VII, núm. 2, Universidad de Salamanca 1954. *Slavistična revija* 8 (1–2), 1955, 132–138.

BEZLAJ, France: *Slovenska vodna imena: Del I*. Ljubljana: SAZU, 1956.

BEZLAJ, France: *Etimološki slovar slovenskega jezika: I. del*. Ljubljana: Mladinska knjiga, SAZU, 1976.

BEZLAJ, France: *Etimološki slovar slovenskega jezika: II. del*. Ljubljana: Mladinska knjiga, SAZU, 1982.

ČUJEC-STRES, Helena: *Slovar zatolmingskega govora 2: Od P do Ž*. Zatoimin: Samozaložba, 2014.

FURLAN, Metka: Predslovanska substratna imena v slovenščini. *Jezikoslovni zapiski* 8 (2), 2002, 29–35.

GRKOVIĆ, Milica: *Imena u Dečanskim hrisovuljama* [Имена у Дечанским хрисовуљама]. Novi Sad: Filozofski fakultet, 1983.

HÖFLER, Janez 2016: *Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem: Primorska*. (2., predelana izdaja). Ljubljana: Viharnik, 2016; http://www.viharnik.com/downloads/HistTop_Primorska.pdf.

HOSÁK, Ladislav in Rudolf Šrámek: *Místní jména na Moravě a ve Slezsku I: A–L*. Praga: Academia, 1970.

KOS, Dušan: *Urbarji za Belo krajino in Žumberk: II. del*. Ljubljana: SAZU, ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa, 1991.

KOS, Franc: *Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku: Tretja knjiga (l. 1001.–1100.)*. Ljubljana: Leonova družba, 1911.

KRANZMAYER, Eberhard: *Ortsnamenbuch von Kärnten: II. Teil*. Celovec: Verlag des Geschichtsvereines für Kärnten, 1958.

LOGAR, Tine: Dialektološke študije. *Slavistična revija* 8 (1–2), 1955, 39–55.

MALEC, Maria: *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*. Wrocław idr.: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1982.

MIKLOSICH, Franz: *Die slavischen Ortsnamen aus Apellativen, I*. Dunaj: Denkschriften der Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse, 1872.

MIKLOSICH, Franz: *Die slavischen Ortsnamen aus Apellativen, II*. Dunaj: Denkschriften der Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse, 1874.

NMP: *Nazwy miejscowe Polski: I*. Ur. Kazimierz Rymut. Krakow: Wydawnictwo Instytutu Języka Polskiego PAN, 1996.

PLETERŠNIK, Maks: *Slovensko-nemški slovar: I*. Ljubljana: Knezoškofijstvo, 1894.

PLETERŠNIK, Maks: *Slovensko-nemški slovar: II*. Ljubljana: Knezoškofijstvo, 1895.

PROFOUS, Antonín: *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny: I*. Praga: Česká akademie věd a umění, 1947.

REPANŠEK, Luka: *Keltska dediščina v toponimiji jugovzhodnega alpskega prostora*. Ljubljana: Založba ZRC, 2016.

SNOJ, Marko: *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*. Ljubljana: Modrijan in Založba ZRC, 2009.

SVOBODA, Jan 1964: *Staročeská osobní jména a naše příjmení*. Praga: Nakladatelství Československé akademie věd, 1964.

SVOLJŠAK, Drago in Timotej Knific: *Vipavska dolina: Zgodnjedrednjeveška najdišča*. (Situla, 17). Ljubljana: Narodni muzej, 1976.

ŠTIH, Peter: »Villa quae Sclavorum lingua vocatur Goriza«: Študija o dveh listinah cesarja Otona III. iz leta 1001 za oglejskega patriarha Johannesa in furlanskega grofa Werihena (DD. O. III. 402 in 412). Nova Gorica: Goriški muzej, 1999.

TORKAR, Silvo: *Tvorba slovenskih zemljepisnih imen iz slovanskih antroponimov: identifikacija, rekonstrukcija in standardizacija*. Doktorska disertacija (rokopis). Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, 2010.

TORKAR, Silvo: Топонимические загадки: Batuje, Horjul, Krepaka, Hobovše [Топонимические загадки: Batuje, Horjul, Krepaka, Hobovše]. V: Ilona Janyšková, Helena Karlíková in Vít Boček (ur.), *Etymological Research into Czech: Proceedings of the Etymological Symposium Brno 2017, 12–14 September 2017, Brno*. (Studia etymologica Brunensia, 22). Praga: Lidové noviny, 2017, 401–412.

VLAJIĆ-POPOVIĆ, Jasna: Leksička porodica batati / botati / butati 'udarati i sl.' – derivacija, semantika, etimologija [Лексичка породица батату / ботату / бутату 'ударати и сл.' – деривација, семантика, етимологија]. *Južnoslovenski filolog* 61, 2005, 57–93.

Ustni viri

Ustni vir 1: Lenka Torkar, roj. Franko, iz Lipet v Bukovskem Vrhju – pogovor z avtorjem.

Ustni vir 2: Franc Kranjc s Pečin na Šentviški planoti, 9. 12. 2013 – pogovor z avtorjem.

Ustni vir 3: Rudolf Šrámek, 20. 12. 2013 – elektronsko pismo avtorju.

Slovenian Place Names: Batuje and Krepaka

So far, linguists have interpreted the place name *Batuje* almost exclusively on the basis of three records that purportedly date back to the 11th century, although the source in question is a fake of the source from the late 15th and early 16th centuries. Most of the place name records in the source are heavily distorted, which makes their probative value highly questionable. A word-forming analysis of unequivocal historical records of the toponym *Batuje* (1398 *Butinach*, 1507 *Batuiach*, 1780 *Battoge*) has revealed its older form to be **Butina*, which was used to refer to a settlement of the family chief called **But* or **Bat*. The personal name **But* or **Bat* was created through the proprialisation of the common noun *but* or *bat*, meaning 'a beetle, a mallet'. The current, younger toponym form is by origin a demonym with the suffix *-jane*, derived from the hypocoristic variant **Batuj* or **Batoj* of the same anthroponym (**Batujane* or **Batojane*, inhabitants of **Batujevo polje*).

From the microtoponyms *Krèpake*, *Na Krèpakah*, which have been discovered in the area of Tolmin, near Moravče and in the village of Vače in central Slovenia, Bezljaj – based on dialectologists' field reports – reconstructed the common noun *krèpake*, meaning 'barren, infertile world, ruins, rubble', which he attributed to an Illyrian or pre-Roman substrate lexical base **krippo-*, which supposedly originated in the Proto-Indo-European stem **(s)ker-* 'cut'. However, *krípaka*, a dialectal common noun from the area of Tolmin, meaning 'a gutter dug across a slope, allowing the water to drain away in times of downpour' or 'a covered outlet under a path or a road', which was determined by means of field research (in the area of Šentviška planota), has allowed an interpretation on the native linguistic basis. It has been revealed that the common noun *krèpaka* and the microtoponym *Krepaka* are a result of a metathesis of the word *prékopa* (*prékapa* in the dialect), which is also known in the region of Gorenjska with a similar meaning, and are not derived from the alleged substrate word with the stem **krippa-*.

